

Súhrnná správa

o koordinovaných kontrolách vykonaných podľa zákona č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení v roku 2006

I. ÚVOD

SIŽP – útvar inšpekcie ochrany vôd, ako orgán štátneho dozoru vo veciach prevencie závažných priemyselných havárií podľa § 26 ods. 5 písm. c) zákona č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení organizoval a koordinoval v roku 2006 vykonávanie kontrol v podnikoch, na ktoré sa vzťahuje tento zákon.

Koordinované kontroly vykonali odbory inšpekcie ochrany vôd inšpektorátov životného prostredia SIŽP (ďalej OIOV) v spolupráci s orgánmi štátnej správy (OŠS) podľa § 26 ods. 1 písm. f) až j) zákona č. 261/2002 Z.z., t.j. orgánmi inšpekcie práce - Národný inšpektorát práce (IP), orgánmi štátnej správy na úseku ochrany pred požiarmi - Hasičský a záchranný zbor (HaZZ), orgánmi štátnej správy na úseku civilnej ochrany - Úrad civilnej ochrany (OKRCO), orgánmi na ochranu zdravia a štátne zdravotné ústavy - Úrad verejného zdravotníctva (RÚVZ), a orgánmi štátnej banskej správy - Hlavný banský úrad (OBÚ). OIOV na koordinované kontroly prizývala aj miestne príslušné obvodné úrady ŽP a krajské úrady ŽP.

Pre zabezpečenie koordinácie OŠS sa vykonali aj koordinačné porady na úrovni ústredných OŠS a regionálnych OŠS. Cieľom týchto porád bolo prerokovanie metodických usmernení na vykonávanie koordinovaných kontrol, vyhodnotenie koordinovaných kontrol a spolupráce s jednotlivými OŠS vykonávajúcimi kontrolu podľa zákona č. 261/2002 Z.z. a prerokovanie návrhu plánu koordinovaných kontrol na ďalší rok. Na regionálnej úrovni cieľom koordinačných porád bolo dohodnutie postupu a rozsahu vykonania koordinovanej kontroly a určenie konkrétneho objektu v podniku, kde sa bude vykonávať kontrola (závod, prevádzka, resp. zariadenie).

V roku 2006 sa takto špecificky zamerané kontroly vykonávali v súlade s PHÚ SIŽP na rok 2006 schváleným MŽP SR v rámci samostatnej hlavnej úlohy - Koordinovaná kontrola podnikov kategórie A a kategórie B podľa zákona č. 261/2002 Z.z.. Pri výbere kontrol sa vychádzalo z celoštátneho registra podnikov kategórie A a kategórie B, ktorý vedie MŽP SR.

II. VÝSLEDKY KONTROL

V roku 2006 vykonali OIOV celkovo 43 koordinovaných kontrol, z toho v podnikoch kategórie A bolo vykonaných 6 kontrol a v podnikoch kategórie B bolo vykonaných 37 kontrol. Koordinované kontroly sa vykonávali v súlade so zákonom č. 261/2002 Z.z.

o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákonom č. 525/2003 Z.z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákonom č. 10/1996 Z.z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov.

V roku 2006 vykonali OIOV koordinované kontroly hlavne v podnikoch kategórie B, kde bola koordinovaná kontrola zameraná na vypracovanie bezpečnostnej správy a havarijného plánu, hodnotenie rizika, zabezpečenie záchranej služby, informovanie verejnosti a uzavretie zmluvy o poistení. Kontrola v podnikoch kategória A bola vykonaná u novo zaradených podnikoch.

V rámci vykonaných koordinovaných kontrol sa preverovalo, či podnik splnil všetky povinnosti vyplývajúce z ustanovení zákona č. 261/2002 Z.z. a prijal všetky opatrenia na prevenciu závažných priemyselných havárií s ohľadom na činnosti v ňom vykonávané, t.j.:

- či prevádzkovateľ je schopný preukázať, že prijal príslušné opatrenia na prevenciu závažných priemyselných havárií (§ 3) s ohľadom na rôzne činnosti vykonávané v podniku,
- či údaje a informácie uvedené v bezpečnostnej správe, havarijnom pláne, v podkladoch na vypracovanie plánu ochrany obyvateľstva alebo inej správe
- či dokumentácii prevádzkovateľa adekvátne vyjadrujú podmienky v podniku vrátane možných vonkajších zdrojov rizika
- či prevádzkovateľ je schopný preukázať, že má alebo zabezpečil príslušné prostriedky na zdoznenie závažnej priemyselnej havárie a obmedzenie jej následkov (§ 20),
- či prevádzkovateľ zabezpečil záchrannú službu (§ 21), informovanie verejnosti (§ 22 a § 23) a uzatvorenie zmluvy o poistení zodpovednosti za škodu (§ 28.).

Súčasťou koordinovaných kontrol boli aj vizuálne obhliadky zariadení s vybranými nebezpečnými látkami.

1. Rozdelenie podnikov podľa pôsobnosti OIOV a územného členenia SR

Prehľad o vykonaných koordinovaných kontrolách v roku 2006 a rozdelenie podnikov podľa územnej pôsobnosti OIOV je v tabuľke č. 1. Z uvedeného prehľadu vyplýva, že najviac podnikov spadajúcich pod zákon č. 261/2002 Z.z. sa nachádza v pôsobnosti OIOV Košice.

Tabuľka č. 1

OIOV	podnik zaradený do kategórie A		podnik zaradený do kategórie B		spolu	
	kontroly	porušenie zákona	kontroly	porušenie zákona	kontroly	porušenie zákona
	počet					
BA	3	0	2	0	5	0
VPNR	2	1	8	2	10	3
ZA	0	0	7	0	7	0
BB	1	1	6	0	7	1
KE	0	0	14	0	14	0
spolu	6	2	37	2	43	4

BA – Bratislava, VPNR – vysunuté pracovisko Nitra, ZA – Žilina, BB – Banská Bystrica, KE - Košice

V roku 2006 OIOV vykonali koordinované kontroly aj v 2 podnikoch, ktoré boli vyradené zo zoznamu MŽP SR po schválení PHÚ na rok 2006.

Rozdelenie podnikov podľa územného členenia SR je uvedený v tabuľke č.2. Najviac podnikov kategórie B bolo kontrolovaných v okrese Michalovce (9 podnikov).

Tabuľka č. 2

kraj	okres	kategória		spolu
		A	B	
Bratislava	Bratislava	1	2	3
	Pezinok	1	0	1
	Senica	1	0	1
Trnava	Hlohovec	0	2	2
	Trnava	1	3	4
Nitra	Šaľa	0	1	1
	Levice	1	1	2
Trenčín	Bánovce ^{nad} / Bebravou	0	1	1
	Hlava	0	1	1
	Púchov	0	2	2
	Prievidza	0	2	2
Žilina	Martin	0	1	1
	Turčianske Teplice	0	1	1
	Ružomberok	0	1	1
	Žilina	0	1	1
Banská Bystrica	Lučenec	1	0	1
	Brezno	0	1	1
	Detva	0	1	1
	Poltár	0	1	1
	Žarnovica	0	1	1
Prešov	Prešov	0	1	1
	Vranov ^{nad} /Topľou	0	1	1
	Humenné	0	1	1
Košice	Košice	0	1	1
	Košice - okolie	0	2	2
	Michalovce	0	8	8
spolu		6	37	43

2. Umiestnenie podnikov

Rozdelenie podnikov podľa OIOV vzhľadom na ich umiestnenie k okoliu, CHVO, CHKO a podľa povodí riek s predpokladom ovplyvnenia hraničného profilu je uvedené v tabuľkách č.3, 4 a 5.

Tabuľka č. 3

OIOV	priemyselná zóna	obytná zóna	CHVO	CHKO	lesy	poľnohosp. pôda
	počet					
BA	3	1	1	0	0	0
VPNR	4	1	0	0	0	5
ZA	4	0	0	0	3	0
BB	1	4	0	0	0	2
KE	14	0	0	0	0	0
spolu	26	6	1	0	3	7

Z koordinovaných kontrol vyplynulo, že podniky spadajúce pod zákon č.261/2002 Z.z. sú zväčša umiestnené v priemyselných zónach a žiadny sa nenachádza v CHKO (tabuľka č. 3). V CHVO Žitný ostrov je umiestnený podnik *Slovnaft, a.s., areál Bratislava*. V obytnej zóne sú umiestnené podniky *SLOVKORD, a.s. Senica, Zentiva, a.s. Hlohovec, SLOVECA, Sasol Slovakia spol. s.r.o. Nováky, NCHZ, a.s. Nováky, SLOVGLASS, a.s. Poltár a Petrochema Dubová*.

V povodí Dunajca a Popradu sa nenachádzajú podniky spadajúce pod zákon č. 261/2002 Z.z..

Tabuľka č. 4

povodie rieky	kategória A	kategória B	spolu
	počet		
Dunaj			
čiastkové povodie Dunaj	2	2	4
čiastkové povodie Morava	1	0	1
Váh			
čiastkové povodie Váh	1	12+1/*	13 + 1/*
čiastkové povodie Nitra	1/**	3	3 + 1/**
Hron			
čiastkové povodie Hron	0	3	3
čiastkové povodie Ipľa	1	2	3
Bodrog			
čiastkové povodie Bodrogu	0	10	10

Hornád			
čiasťkové povodie Hornádu	0	3	3
čiasťkové povodie Bodvy	0	1	1

/ = Slovnaft, a.s. Bratislava, terminál Kľačany, produktovod prečerpávacia stanica 21 Kľačany sa nachádza v čiasťkovom povodí rieky Nitry, avšak odpadové vody z areálu sú odvádzané do recipientu Váh*

*/** - SE, a.s. ATÓMOVÉ ELEKTÁRNE MOCHOVCE, o.z. Mochovce sa nachádza v čiasťkovom povodí rieky Nitry, avšak odpadové vody sú odvádzané do recipientu Hron*

Tabuľka č. 5

povodie rieky (názov hraničného toku)	kategória A	kategória B	spolu
	počet		
Dunaj (Dunaj, Morava)	1	2	3
Hron (Ipeľ, Slaná)	0	1	1
Bodrog (Bodrog)	0	3	3
Hornád (Bodva, Hornád, Tisa, Uh, Latorica)	0	2	2

3. Rozdelenie podnikov podľa ekonomických činností

Rozdelenie podnikov podľa ekonomických činností (OKEČ – číslo odvetvovej klasifikácie ekonomických činností podľa vyhl. ŠÚ SR č. 552/2002 Z.z., ktorou sa vydáva štatistická odvetvová klasifikácia ekonomických činností) je uvedený v tabuľke č. 6.

Tabuľka č. 6

OKEČ	priemysel	A	B	spolu
		počet		
21.	výroba celulózy, papiera a výrobkov z papiera	0	2	2
23.20	výroba rafinovaných ropných produktov	1	9	10
24.00	výroba chemikálií a chemických výrobkov	1	6	7
24.13	výroba iných zákl. anorganických chemikálií	1	0	1
24.15	výroba priemyselných hnojív a dusíkatých zlúčenín	0	1	1
24.4	výroba farmaceutických prípravkov, chemických produktov a produktov z rastlín na lekárske účely	0	1	1
24.46	výroba výbušnín	0	1	1
24.66	výroba chemických látok	0	1	1
24.70	výroba chemických vlákien	1	0	1
25.11	výroba gumových pneumatík a duší	1	2	3
26.13	výroba skla	0	1	1
27.10	výroba železa, ocele a ferozliatin	0	1	1
29.62	výroba zbraní a munície	0	1	1

40.	energetika	1	1	2
51.51	veľkoobchod s pevnými, kvapalnými a plynými palivami a súvisiacimi produktmi	0	2	2
52.48	skladovanie, plnenie a doprava technických plynov	0	1	1
60.30.1	potrubná doprava ropovodom	0	5	5
63.	vedľajšie pomocné činnosti v doprave	0	2	2
spolu		6	37	43

Ako vyplýva z uvedeného tabuľkového prehľadu koordinované kontroly boli v roku 2006 vykonané hlavne podnikoch chemického priemyslu, výroby rafinovaných ropných produktov.

4. Spolupráca orgánov štátnej správy pri výkone koordinovaných kontrol

Spoluprácu OŠS pri vykonávaní koordinovaných kontrol v roku 2006 možno vyhodnotiť ako uspokojivú, avšak oproti roku 2005 došlo v niektorých prípadoch k jej zhoršeniu. Neúčast' na koordinovaných kontrolách OŠS zdôvodňovali tým, že vykonávali kontroly podľa vlastných plánov aj napriek tomu, že v schválenom pláne koordinovaných kontrol boli zohľadnené predovšetkým požiadavky jednotlivých OŠS. Bezproblémová spolupráca OŠS pri vykonávaní koordinovaných kontrol bola iba v podnikoch, ktoré sú v pôsobnosti OIOV Bratislava.

OŠS uvedené v § 26 ods. 1 písm. f) až j) zákona č. 261/2002 Z.z. vykonali v roku 2006 v rámci koordinovaných kontrol aj kontroly podľa osobitných predpisov. Z vykonaných kontrol vyplynulo, že v podnikoch spadajúcich pod zákon č. 261/2002 Z.z. došlo k porušeniu osobitných predpisov, ale zistenými nedostatkami neboli porušené ustanovenia zákona č. 261/2002 Z.z.. Za porušenie povinností podľa osobitných predpisov OŠS vykonávajúce koordinovanú kontrolu podľa zákona č. 261/2002 Z.z. uložili opatrenia na nápravu (IP – 287 opatrení, OKRCO – 7 opatrení, HaZZ – 52 opatrení, RÚVZ – 17 opatrení a OBÚ – 1 opatrenie).

Na koordinované kontroly okrem orgánov štátnej správy, ktoré sú uvedené v § 26 ods. 1 písm. d), f) až j) zákona č. 261/2002 Z.z. boli prizývané aj obvodné úrady ŽP aj krajské úrady ŽP, ktoré sa zúčastnili zahájenia kontrol a vizuálnej obhliadky zariadení s vybranými nebezpečnými látkami. Prehľad o ich účasti na koordinovaných kontrolách je uvedený v tabuľke č. 7.

Tabuľka č. 7

OIOV	koordinovaných kontrolách								
	kontroly spolu			účasť KÚŽP			účasť ObÚŽP		
	kat. A	kat. B	spolu	kat. A	kat. B	spolu	kat. A	kat.B	spolu
	počet								
BA	3	2	5	2	2	4	2	2	4
VPNR	2	8	10	2	8	10	2	8	10
ZA	0	7	7	0	6	6	0	6	6
BB	1	6	7	1	5	6	1	3	4
KE	0	14	14	0	6	6	0	11	11
spolu	6	37	43	5	27	32	5	30	35

5. Kontrolné zistenia v podnikoch kategórie A

V roku 2006 bolo vykonaných v podnikoch kategórie A 6 koordinovaných kontrol. Išlo o novo zaradené podniky, v ktorých bola kontrola vykonaná prvý krát.

Z vykonaných koordinovaných kontrol podnikoch kategórie A vyplýva, že :

- 1 podnik sa nesprávne zaradil do kategórie A, podnik mal byť zaradený do kategórie B, nakoľko pri výpočte nezarátal množstvo diizokyanátu toluénu prítomného v podniku, ktoré sa môže nachádzať na stáčacej ploche v automobilovej cisterne – porušenie § 4 zákona č. 261/2002 Z.z.
- 2 podniky nevypracovali predbežný odhad rizika vzniku závažnej priemyselnej havárie podľa § 6 zákona č. 261/2002 Z.z. a § 5 vyhlášky MŽP SR č. 489/2002 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o prevencii závažných priemyselných havárií, nakoľko pri výpočte zle zaradil vybranú nebezpečnú látku „kyslík“.
- 2 podniky si nesplnili povinnosť vyplývajúce z § 18 zákona č. 261/2002 Z. z. o prevencii ZPH a o zmene a doplnení niektorých zákonov, pretože nevypracovala havarijný plán v zákonom stanovenom termíne, čím došlo k naplneniu skutkovej podstaty pre uloženie pokuty podľa § 29 ods. 3, písm. a) bod 3 cit. zákona.
- 1 podnik nevypracoval podklady pre vypracovanie plánu ochrany obyvateľstva podľa § 19 zákona č. 261/2002 Z.z.,
- 1 podnik zabezpečil prevádzkovanie záchranej služby v rozpore s § 21 ods. 2 zákona č. 261/2002 Z.z.

6. Kontrolné zistenia v podnikoch kategórie B

V roku 2006 bolo vykonaných v podnikoch kategórie B 37 koordinovaných kontrol, z toho boli 4 novo zaradené podniky, kde kontrola bola vykonaná prvý krát. (TRANSPETROL, a.s. Bratislava, prečerpávacía stanica Bučany, TRANSPETROL, a.s.

Bratislava - prečerpávací stanica 2 Moldava nad Bodvou, SE, a.s. ATÓMOVÁ ELEKTRÁREŇ BOHUNICE, o.z. Jaslovské Bohunice, DYNO NOBEL SLOVAKIA, s.r.o.).

Z vykonaných koordinovaných kontrol vyplynulo, že všetky podniky kategórie B si splnili povinnosti, ktoré im vyplývali z ustanovení §§ 4, 6, 7, 8, 12, 19 zákona č. 261/2002 Z.z..

Ďalej bolo zistené, že podniky kategórie B:

A. vypracovali havarijné plány v potrebnom rozsahu a predložené príslušným orgánom štátnej správy, okrem:

- 1 podniku ktorému ako novo kategorizovanému podniku ešte plynie lehota vypracovať havarijný plán.
- 2 podniky majú vypracovaný spoločný havarijný plán.
- 1 podnik nevykonával v roku 2006 precvičovanie havarijného plánu, nakoľko bol ku dňu 01.06.2006 zrušený.
- 2 podniky nevykonali precvičovanie havarijného plánu.

B. zabezpečili záchrannú službu, okrem:

- podniku *FLAGA SLOVPLYN, spol. s.r.o. Pezinok, prevádzka Leopoldov* ktorý v zákonom stanovenej lehote nezriadil záchrannú službu. Za uvedený nedostatok bola podniku uložená pokuta vo výške 5 000 Sk
- 1 podniku, kde koordinovanou kontrolou bolo zistené, že zamestnanci závodného hasičského útvaru podniku vykonávajú aj iné činnosti, ktoré nesúvisia s ich činnosťou pri ochrane pred požiarmi a činnosťami uloženými rozhodnutím ObÚŽP
- 2 podniky nemajú odsúhlasený spôsob zabezpečia záchranej služby príslušným ObÚŽP

C. informovali verejnosť, ktorá môže byť dotknutá závažnou priemyselnou haváriou a to nasledovne:

- na informačnom paneli pred vstupom do podniku
- na internetovej stránke daného podniku
- bol vypracovaný leták, ktorý bol zaslaný dotknutým obciam
- prostredníctvom miestnych a závodných novín
- vývesnou tabuľou v meste, obci

D. vypracovali bezpečnostnú správu a predložiť ju na posúdenie a vydanie súhlasu miestne príslušným ObÚŽP z § 9 zákona č. 261/2002 Z.z. si podniky splnili. Vo väčšine prípadov boli podniky vyzvané na doplnenie podania resp. dopracovanie bezpečnostných správ. OIOV ako orgán štátneho dozoru vo veciach prevencie závažných priemyselných havárií podľa § 26 ods. 5 písm. e) zákona č. 261/2002 Z.z. sa aj v roku 2006 vyjadroval k bezpečnostným správam. K najčastejšie nedostatkom, ktoré sa vyskytovali v predložených bezpečnostných správach v časti ŽP možno zaradiť nepopísanie :

- povrchových a podzemných vôd, vodných zdrojov, vodných diel a CHVO, ktoré by mohli byť priemyselnou haváriou ohrozené,
- geologických, hydrologických a hydrogeografických údajov, tieto boli popisované veľmi všeobecne, bez náležitého konkretizovania stavu v dotknutej lokalite,
- systému detekcie toxických únikov vybraných nebezpečných látok (VNBL) do vody (odpadových vôd), pôdy a horninového prostredia,
- činností, týkajúcich sa odstraňovania, zneškodňovania, zberu prípadne opätovného použitia VNBL uniknutých pri závažnej priemyselnej havárii,
- chránených území, z hľadiska spracovania v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny,
- lokality z hľadiska oblastí riadenia kvality ovzdušia, vyžadujúce si osobitnú ochranu ovzdušia,
- lokality z hľadiska seizmicity.

7. Pokuty a opatrenia na nápravu

Na základe vykonaných kontrol v roku 2006 OIOV v 4 prípadoch zistili porušenie zákonných ustanovení a v súlade s § 29 zákona č. 261/2002 Z.z. uložili *spoločnosti FLAGA SLOVPLYN, spol. s.r.o. Pezinok, prevádzka Leopoldov* – pokutu podľa § 29 ods. 2 písm. a) bod 7 zákona č. 261/2002 Z.z., nakoľko podnik nezriadil záchrannú službu, čím porušil ustanovenia § 21 zákona č. 261/2002 Z.z. vo výške 5 000 Sk a voči 2 podnikom bude začaté správne konanie o uložení pokuty v roku 2007.

Taktiež OIOV uložia 2 podnikom opatrenia na nápravu následkov protiprávneho konania podľa § 29 ods. 6 zákona č. 261/2002 Z.z..

II. ZÁVAŽNÉ PRIEMYSELNÉ HAVÁRIE

V roku 2006 OIOV IŽP SIŽP neevidovali žiadnu závažnú priemyselnú havárii a ani bezprostrednú hrozbu závažnej priemyselnej havárie, ktorá sa podarila zdotlať postupom podľa vypracovaného havarijného plánu.

III. ZÁVER

OIOV v roku 2006 vykonali celkovo 43 koordinovaných kontrol v podnikoch spadajúcich pod zákona č. 261/2002 Z.z., z toho 6 kontrol v podnikoch kategórie A a 37 kontrol v podnikoch kategórie B.

Z vykonaných koordinovaných kontrol v roku 2006 vyplynulo, že z celkového počtu 43 podnikov si 39 podnikov splnilo povinnosti, ktoré im vyplývali zo zákona č. 261/2002 Z.z.

Nedostatky na úseku prevencie závažných priemyselných havárií boli zistené v 4 prípadoch (v 2 podnikoch kategórie A a v 2 podnikoch kategórie B).

Za porušenie ustanovení zákona č. 261/2002 Z.z. OIOV uložil podniku *FLAGA SLOVPLYN, spol. s.r.o. Pezinok, prevádzka Leopoldov* pokutu § 29 zákona č. 261/2002 Z.z., v spojitosti s ustanovením § 21 zákona č. 261/2002 Z.z. vo výške 5 000 Sk. a 2 podnikom bude začaté správne konanie o uložení pokuty v roku 2007.

Ďalej OIOV uložia 2 podnikom opatrenia nápravu následkov protiprávneho konania podľa § 29 ods. 6 zákona č. 261/2002 Z.z..